

Randmeerconcertbrief Seizoen 2012/13 nr 3

Doris Hochscheid cello
Frans van Ruth piano
Zaterdag 20 oktober 2012
Lukaskerk
Ermelo

programma 20 oktober 2012	1
over de musici	2
toelichting door Hans Maas	3-4
contactadressen en concertlocaties	5
agenda seizoen 2012/2013	6
bestelformulier	7

3e Randmeerconcert - seizoen 2012/2013
zaterdag 20 oktober 2012 20.00 uur
Lukaskerk Ermelo

Doris Hochscheid - cello

Frans van Ruth - piano

Johann Sebastian Bach
(1685-1750)

3e Gambasonate BWV 1029 (rond 1720)
- *Vivace*
- *Adagio*
- *Allegro*

Julius Röntgen
(1855-1932)

Cellosonate nr 2 op. 41 (1900-2)
- *Allegro non troppo ed affettuoso*
- *Vivace, ma non troppo presto*
- *Adagio*
- *Finale. Allegro agitato*

~ pauze ~

Daniël van Goens
(1858-1904)

Invocation op. 36 (1900)
- *Lento*

Gérard Hekking
(1879-1942)

Joujou mécanique
Danse pour les Sakharoff

Henriëtte Bosmans
(1895-1954)

Cellosonate (1919)
- *Allegro maestoso*
- *Un poco allegretto*
- *Adagio*
- *Allegro molto e con fuoco*

Doris Hochscheid studeerde bij Dmitrij Ferschtman in Amsterdam, bij Melissa Phelps in Londen en bij Philippe Muller in Parijs. Zij werd tot tweemaal toe onderscheiden met de Prize for an Outstanding Cellist tijdens het Tanglewood Festival in de Verenigde Staten. Naast de 'gangbare' soloconcerten voerde zij o.a. het *Poème* van Henriëtte Bosmans, het Celloconcert van Prokofiev, de eerste versie van het Eerste Celloconcert van Martinu en de Cello Symphony van Britten uit. Al sinds haar studietijd is zij lid van het ASKO Ensemble, waarbij zij soleerde in het Celloconcert van Ligeti en waarmee zij tijdens de eerste Cellobiënnale van Amsterdam in 2006 de wereldpremière verzorgde van het Celloconcert van Dimitris Andrikopoulos. Ook was zij vele jaren lid van het Leo Smit Ensemble, waarmee zij, behalve in de reguliere concerten in Amsterdam, ook in Parijs en in Londen optrad. Doris Hochscheid bespeelt een Bernardel, haar ter beschikking gesteld door een bewonderaar (www.dorishochscheid.nl).

Frans van Ruth was aanvankelijk leerling van pianist-componist Hans Osieck. Na zijn literatuurstudies aan de Universiteiten van Utrecht en Parijs studeerde hij piano en kamermuziek bij Herman Uhlhorn en Eli Goren aan het Utrechts Conservatorium. Tijdens de Hugo Wolf Wettbewerf in Stuttgart in 1987 ontving hij, naast de persoonlijke complimenten van Elisabeth Schwarzkopf, van de jury een speciale liedbegeleidersprijs. Samen met Willem Noske deed hij veel onderzoek naar het Nederlandse muziekleven in de negentiende en de vroege twintigste eeuw. In 1995 was hij mede-oprichter van de Leo Smit Stichting en tot 2004 programmeur van de door die stichting georganiseerde concerten, waarin hij o.a. veeleisende solostukken als de *Études de Jazz* van Ervin Schulhoff en de Tweede Pianosonate van Karl Amadeus Hartmann uitvoerde. Op het ogenblik bereidt hij een biografie van de laat-romantische Nederlandse componist Leander Schlegel voor (www.fransvanruth.nl).

Beide musici zijn als leraar verbonden aan het Conservatorium van Amsterdam. Doris Hochscheid en Frans van Ruth hebben in de loop der jaren een gemeenschappelijk repertoire van meer dan honderd stukken opgebouwd, reikend van de gambasonates van J.S. Bach tot een groeiend aantal speciaal voor hen gecomponeerde stukken. Geprezen voor hun opmerkelijke programmering van Mendelssohns Tweede Cellosonate in combinatie met Grützmachers transcriptie van Schumanns Tweede Vioolsonate en voor hun uitdagende visie op de jeugdige Sonate van Richard Strauss, voor hun kleurrijke weergave van de Sonate van Debussy en voor hun inleving in de laat-romantische taal van de Sonate van Vierne, gaan Doris Hochscheid en Frans van Ruth vol overtuiging ook de uitdaging aan om hedendaagse muziek uit te voeren.

Tot de Nederlandse en andere in Nederland wonende componisten die opdrachtwerken voor hen geschreven hebben behoort Roderik de Man, wiens compositie *Cordes invisibles* voor cello, piano en tape bekroond werd met een eerste prijs tijdens het Concours voor elektro-akoestische muziek 2005 in Bourges. Ook verzorgden zij wereldpremières van werken van vooraanstaande buitenlandse componisten als Mark Anthony Turnage (*Two Vocalises*, Amsterdam 2001) en Krzysztof Meyer (Cellosonate no.2, Muziekfestival Kiev 2006). Met violiste Jacobien Rozemond en altvioliste Elisabeth Smalt vormen zij het AmsterdamBridge Ensemble, dat zowel in pianokwartet- als in strijktrio- of pianotrioformatie optreedt. Het ensemble wil vooral bruggen slaan tussen romantiek en modernisme, maar zonder de klassieke of hedendaagse muziek te verwaarlozen.

Zo werd een cd met werken van René Samson – waaronder diens Cellosonate – in *Luister* bekroond met een 10. Een cd gewijd aan kamermuziek van Hendrik Andriessen verschijnt in de herfst van 2009. In 2003 voerden Doris Hochscheid en Frans van Ruth de Tweede Cellosonate van Matthijs Vermeulen uit tijdens de presentatie in Amsterdam van een nieuwe uitgave van diens kamermuziek en in 2006 zijn Eerste Cellosonate bij gelegenheid van de onthulling van een borstbeeld in Vermeulens geboorteplaats Helmond. Eveneens in 2003 brachten zij een cd uit met werken van Henriëtte Bosmans en Lex van Delden, waarvan de uitvoering in de pers werd omschreven als “hartstochtelijk” en “van uitzonderlijk hoog niveau”. Mede op grond van het succes van deze cd hebben zij in 2007 de [Stichting Cellosonate Nederland](http://www.stichtingcellosonate.nl) opgericht. Een van de activiteiten van de stichting is een – in samenwerking met MDG – opgezet langjarig cd-project, gewijd aan de Nederlandse muziek voor cello en piano. De eerste cd, met sonates van Pijper, Escher en Ponse, werd gepresenteerd tijdens de tweede Cellobiënnale van Amsterdam in oktober 2008.

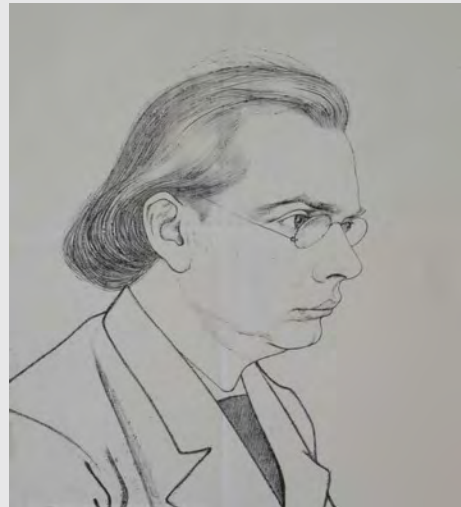
Toelichting 1/2

Het eerste werk op het programma van vandaag, de Sonate BWV 1029 van Johann Sebastian Bach (1685-1750) is bewaard gebleven als een werk voor viola da gamba en klavecimbel. De viole da gamba vormen een oude familie van strijkinstrumenten die op een aantal punten afwijken van de modernere familie van de violen, waartoe ook de cello behoort. Een viola da gamba heeft bijvoorbeeld ten minste zes snaren en lijkt wat betreft de stemming meer op een gitaar dan op een cello of een viool. De bas-viola da gamba werd in Bachs tijd nog vrij veel gebruikt, ook als solo-instrument, in tegenstelling tot de cello, die vooral als begeleidings-instrument diende. We horen de sonate vandaag dus op andere instrumenten dan Bach bedoelde, maar we mogen aannemen dat hij daar geen bezwaar tegen zou hebben. In de eerste plaats was het in zijn tijd heel gewoon om bestaande muziek op andere instrumenten te spelen; er zijn talloze werken geschreven waarvan de titelpagina al een ruime keuze aangeeft. Daar komt nog bij dat Bach zelf een groot aantal composities van zowel hemzelf als andere componisten voor andere bezettingen heeft bewerkt. Musicologen vermoeden zelfs dat alle drie zijn sonates voor viola da gamba en klavecimbel bewerkingen van vroeger werk zijn. In het geval van de sonate BWV 1029 zou het origineel dan heel goed een concert in de trant van Bachs Brandenburgse Concerten kunnen zijn. Alleen al de opzet in drie delen, snel-langzaam-snel, doet aan die van een concert denken; sonates hebben bij Bach en zijn tijdgenoten meestal ten minste vier delen en beginnen langzaam. De melodische partijen van het orkest en een of meer solo-instrumenten zijn daarbij verdeeld over het strijkinstrument en de rechterhand van het toetsinstrument, de linkerhand van het toetsinstrument speelt de bas. Wanneer Bach de sonate geschreven heeft is niet bekend, maar het is heel goed denkbaar dat hij dit gedaan heeft rond 1720, toen hij als kapelmeester werkte aan het hof van prins Leopold von Anhalt-Köthen. Bach leidde daar een ensemble van virtuoze musici, onder wie een viola da gamba-speler. Bovendien was ook de prins zelf een zeer verdienstelijke amateurmusicus, o.a. op de viola da gamba. Net als in Bachs andere werken in concert-stijl laat deze sonate horen dat Bach zich de verworvenheden van de Italianen, met name Vivaldi, grondig eigen had gemaakt, en ook dat hij die Italiaanse elementen briljant wist te combineren met de meerstemmige technieken die hij als oerdegelijke Duitse organist tot in de puntjes beheerste.

De in Duitsland geboren Julius Röntgen (1855-1932) heeft een zeer grote rol gespeeld in het Nederlandse muziekleven. Zo was hij in 1883 een van de oprichters van het Amsterdamsch Conservatorium en adviseerde hij bij de plannen voor het Concertgebouw. Julius' vader Engelbert Röntgen was geboren in Deventer als zoon van een Duitse koopman die met een Nederlandse was getrouwd. Engelbert vertrok als jongeman naar Leipzig om aan het door Mendelssohn opgerichte conservatorium viool te studeren. Hij bleef in Leipzig, werd daar concertmeester van het Gewandhausorchester en viooldocent aan het conservatorium, en trouwde met Pauline Klengel, een uitstekende pianiste. Julius werd in 1855 in Leipzig geboren. Hij en zijn twee zusjes kregen hun eerste muzieklessen van hun ouders; later studeerde hij als privé-leerling piano en compositie bij o.a. Carl Reinecke. Hij was een wonderkind, en als achttienjarige begon hij aan een carrière als pianist. In 1875 ontmoette Julius de Noorse componist Edvard Grieg, die enkele jaren in Leipzig gestudeerd had en was teruggekomen in verband met de première van zijn pianoconcert. Later werd Grieg, die twaalf jaar ouder was dan Röntgen, een van zijn beste vrienden. In 1877 vertrok Röntgen naar Amsterdam om pianoleraar te worden aan de Muziekschool van de Maatschappij tot Bevordering der Toonkunst, een instelling waar zowel amateurs als toekomstige beroepsmusici studeerden. Daarnaast was hij actief als koor- en orkestdirigent. Hij was een groot bewonderaar van Brahms, wiens Tweede Pianoconcert hij in 1884 uitvoerde onder leiding van de componist.

De cello neemt in het werk van Julius Röntgen een opvallend grote plaats in. Dat heeft gedeeltelijk te maken met zijn familie-achtergrond: een broer van zijn moeder was een beroemde cellist, en twee van zijn zoons zijn ook uitstekende cellisten geworden. Bovendien heeft Röntgen veel opgetreden met de grote cellist Pablo Casals. In totaal schreef hij 14 sonates voor cello en piano. De Sonate in a klein op. 41 uit 1901 is de tweede en is opgedragen aan Isaac Mossel, solocellist van het Concertgebouworkest. Deze speelde in 1902 de première, met de componist aan de piano. De sonate heeft vier delen. In het eerste deel valt op dat zowel het hoofdthema waarmee het stuk begint als het tweede thema een uitgesproken lyrisch, zingbaar karakter hebben. Röntgen weet uit dit materiaal grote spanningsbogen te ontwikkelen, duidelijk naar het voorbeeld van Brahms. De thema's van het eerste deel spelen in getransformeerde vorm ook een grote rol in de overige drie delen, wat de sonate als geheel een sterke samenhang geeft.

Toelichting 2/2

Daniël van Goens (1858-1904) werd geboren in Leiden. Toen zijn ouders acht van hun elf kinderen hadden verloren aan tuberculose besloten zij in 1872 naar het zuiden te trekken, hopend op een beter klimaat voor de gezondheid van de drie overige kinderen. Uiteindelijk vestigde de familie Van Goens zich in 1879 in Parijs, waar de talentvolle Daniël aan het conservatorium cello en compositie studeerde. Maar zijn kwetsbare gezondheid stond een grote carrière als cellist in de weg, en hij leidde een tamelijk teruggetrokken bestaan. Hij componeerde twee celloconcerten en 38 korte stukken voor cello en piano. Een daarvan is Invocation op. 36, geschreven in 1900. De titel betekent 'aanroeping', een roep om hulp aan een hogere macht, zoiets als een gebed dus, maar niet per se gericht aan een godheid. Het stuk past in de traditie van de gebed-achtige aria's die in de meeste Franse en Italiaanse opera's uit die tijd voorkomen (een ander instrumentaal voorbeeld is de bekende Méditation voor viool uit Thaïs van Massenet). Van Goens sluit in zijn stijl aan bij de Franse romantiek van bijvoorbeeld Fauré.

De familie van Gérard Hekking (1879-1942) was afkomstig uit Den Haag, maar Gérard werd geboren in Nancy, als zoon van de cellist Charles Hekking, die net als zijn broer Robert, ook een cellist, naar Frankrijk was verhuisd. Hij had aanvankelijk les van zijn vader en studeerde later aan het conservatorium in Parijs. Aan dezelfde instelling leidde hij van 1927 tot zijn dood zelf cellisten op. Hij had de Franse nationaliteit, maar heeft het contact met zijn Nederlandse achtergrond nooit helemaal verloren. Zo was hij van 1903 tot het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog solocellist van het Concertgebouworkest in Amsterdam, en in 1939 vierde hij zijn zestigste verjaardag met een recital in het Concertgebouw, met Henriëtte Bosmans aan de piano. Hij schreef een aantal korte stukken voor cello en piano, waarvan er zes zijn uitgegeven in 1933. *Joujou mécanique* ('Mechanisch speeltje') is een geestig stukje in een tweedelige maat met het ritme van een volksdans. *Danse pour les Sakharoff* is een hommage aan het danserestpaar Alexander en Clotilde Sakharov, die veel betekend hebben voor de vernieuwing van het ballet in de eerste decennia van de twintigste eeuw. Het heeft een subtieler karakter dan *Joujou mécanique* maar is er ritmisch wel mee verwant.

Gérard Hekking. Tekening van Jan Toorop

De vader van Henriëtte Bosmans (1895-1952), de cellist Henri Bosmans, overleed acht maanden na haar geboorte, maar zijn cello stond jarenlang midden in haar kamer, en de cello nam in haar compositorisch werk een belangrijke plaats in. Henriëtte kreeg haar eerste pianolessen van haar moeder, de pianiste Sara Bosman-Benedicts, die veertig jaar hoofdvaklerares was aan het conservatorium in Amsterdam. Ze werd een virtuoos pianiste; toen ze haar debuut maakte in het Concertgebouw was ze pas zeventien, en ze heeft opgetreden met veel beroemde dirigenten. Omstreeks 1914, na haar eindexamen piano, begon ze serieus te componeren, en al gauw was duidelijk dat ze ook op dat gebied buitengewoon begaafd was. Vaak viel het haar moeilijk te kiezen tussen piano spelen en componeren. Haar oeuvre is dan ook niet omvangrijk geworden, ook al doordat ze na het overlijden in 1935 van haar verloofde, de violist Francis Koene, in een jarenlange diepe persoonlijke crisis terecht kwam. Ongetwijfeld behoorde zij niettemin tot de belangrijkste Nederlandse componisten van haar generatie. Aanvankelijk werkte zij in een laat-romantische stijl, die aansloot bij componisten als Brahms en Franck. Nadat zij in de loop van de jaren 1920 compositielessen had genomen van Willem Pijper, die maar een jaar ouder was dan zij, ontwikkelde zij een modernistischer, Frans georiënteerd idioom.

De Cellosonate in a klein is geschreven in 1919 en behoort dus nog tot Bosmans' 'romantische' periode. De sonate is opgedragen aan Marix Loevensohn, de toenmalige solocellist van het Concertgebouworkest, die ook de première heeft gespeeld, met Henriëtte Bosmans aan de piano. Het is een indrukwekkend vierdelig werk van een grote uitdrukingskracht, die in de hand gehouden en versterkt wordt door een zorgvuldige vormgeving. Opvallend is Bosmans' vermogen om een groot geheel te ontwikkelen uit een kernmotief van maar enkele tonen.

Hans Maas

Francis Koene en Henriëtte Bosmans

Onze contactpersonen geven u graag informatie:

voor Nunspeet
dhr. Wim Bömer

E-mail: nunspeet@randmeerconcerten.nl
Telefoon: 0341 252968

voor Harderwijk
dhr. Wouter Molendijk

E-mail: harderwijk@randmeerconcerten.nl
Telefoon: 0341 421704

voor Ermelo
mevr. Henny van Manen-Aartsen

E-mail: ermelo@randmeerconcerten.nl
Telefoon: 0341 563634

voor Putten
dhr. Leo van Wijk

E-mail: putten@randmeerconcerten.nl
Telefoon: 0341 353842

voor Zeewolde
dhr. Henk de Wit

E-mail: zeewolde@randmeerconcerten.nl
Telefoon: 036 5223272

secretariaat
dhr. Anne de De Vries

E-mail: secretaris@randmeerconcerten.nl
Telefoon: 06 5700 2004 (inspreken)

financiën
dhr. Hugo Berkouwer

E-mail: penningmeester@randmeerconcerten.nl
Telefoon: 0577 411242
Hertlaan 3, 8076 PG Vierhouten

concertcoördinator:
dhr. Roel Norg

E-mail: coordinator@randmeerconcerten.nl
Telefoon: 0341 551703
Margrietlaan 9, 3851 RS Ermelo

publiciteit/perscontacten:
dhr. Maarten de Lussanet

E-mail: publiciteit@randmeerconcerten.nl

websitebeheer en
Randmeerconcertbrieven:
dhr. Adri Kuiper

E-mail: media@randmeerconcerten.nl

website Randmeerconcerten www.randmeerconcerten.nl

aanvraag programmaboekje, zie secretariaat of vul het formulier op de website in.

reservering concerten tot 24 uur voor aanvang van het concert via
inspreken op telefoonnummer **06 1369 5148**

Adressen van de concertlocaties:

Lukaskerk
Van Asch van Wijklaan 69
3853 KV Ermelo

Oude Kerk
Kerkbrink 1
3851 MB Ermelo

Catharinakapel
Klooster 1
3841 EN Harderwijk

Sandton Landgoedhotel Vennendal
Vennenpad 5
8072 PX Nunspeet

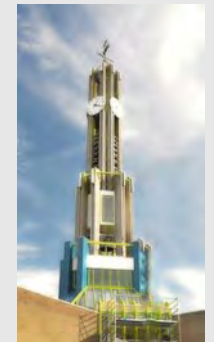
Hotel NH Sparrenhorst
Eperweg 46
8072 DB Nunspeet

Kasteel De Vanenburg
Vanenburgerallee 13
3882 RH Putten

Open Haven
Kerkplein 8
3891 ED Zeewolde

Agenda 2012-2013

- 1 zaterdag 22 september 2012 20 uur Putten Kasteel De Vanenburg
Van Baerle Trio met Maria Milstein (viool), Gideon den Herder (cello), Hannes Minnaar (piano)
- 2 zondag 7 oktober 2012 10.30 en 14 uur Harderwijk Catharinakapel
Lisa Jacobs (viool) en Ksenia Kouzmenko (piano)
- 3 zaterdag 20 oktober 2012 20 uur Ermelo Lukaskerk
Doris Hochscheid (cello) en Frans van Ruth (piano)
- 4 zaterdag 10 november 2012 20 uur Zeewolde Open Haven
Duo Bilitis met Eva Tebbe (harp) en Ekaterina Levental (harp & mezzosopraan)
- 5 zondag 25 november 2012 14 uur Nunspeet Sandton Landgoedhotel Vennendal
Leupold Trio 'Con Chitarrone' met Tijmen Huisingh (viool), Wouter Mijnders (cello), Sören Leupold (chitarrone en renaissancefluit)
- 6 zondag 6 januari 2013 14 uur Nunspeet Hotel NH Sparrenhorst
Nieuwjaarsconcert 'Café Dansant' met Sabine Wüthrich (sopraan), Eva van Grinsven (saxofoon), Daniël Kramer (piano)
- 7 zaterdag 19 januari 2013 20 uur Ermelo Oude Kerk
Bart van Oort (fortepiano), Marieke Schneemann (fluit), Francine van der Heijden (sopraan)
- 8 zondag 3 februari 2013 14 uur Nunspeet Sandton Landgoedhotel Vennendal
Lendvai Trio met Nadia Wijzenbeek (viool), Ylvaly Zilliacus (altviool), Maria Macleod (cello)
- 9 zondag 17 februari 2013 10.30 en 14 uur Harderwijk Catharinakapel
Fresco Pianotrio met Birthe Blom (viool), Katharina Gross (cello), Yoram Ish-Hurwitz (piano)
- 10 zaterdag 2 maart 2013 20 uur Zeewolde Open Haven
Utrecht String Quartet met Eva Koskinen (viool), Katherine Routley (viool), Joël Waterman (altviool), Sebastian Koloski (cello)
- 11 zaterdag 16 maart 2013 20 uur Ermelo Lukaskerk
Daria van den Bercken (piano)
- 12 zaterdag 6 april 2013 20 uur Putten Kasteel De Vanenburg
Vodenitcharov Pianokwartet met Paul van der Linden (hobo), Joost Hekel (klarinet), Jeroen Billiet (hoorn), Alain de Rijkere (fagot), Boyan Vodenitcharov (fortepiano)

Randmeerconcerten 2012-2013 - bestelformulier voor abonnementen

dhr. en/of mevr. _____
adres _____
postcode en plaats _____
telefoon _____
e-mail *) _____

*) indien u de gratis Randmeerconcertbrief per e-mail wilt ontvangen

Bestelt hierbij:

_____ abonnement(en) voor 7 concerten à € 112,- in totaal € _____
(u hoeft niet aan te geven welke 7 concerten van
de 12 concerten u wilt bezoeken)

_____ passe-partout(s) voor alle 12 concerten à € 168 in totaal € _____
_____ totaal € _____ +

En (gelieve uw keuze aan te geven door een kruisje in het vakje)

machtigt de St. Randmeerconcerten om dit totaalbedrag éénmalig af te schrijven van

rekening _____

t.n.v. _____

te _____

maakt dit bedrag over naar rekening 3177.78.722 t.n.v. St. Randmeerconcerten
te Vierhouten

plaats en datum: _____ handtekening voor akkoord: _____

Wij verzoeken u dit formulier in gesloten envelop te sturen naar:
penningmeester Randmeerconcerten, de heer Hugo Berkouwer, Hertlaan 3, 8076 PG Vierhouten.

Muzikado

The image features a violin in the lower-left quadrant, with its body in shades of brown and orange. Overlaid on the violin and extending across the frame are several musical staves with black notes and clefs. The background is a light yellow gradient.

Geef een concert cadeau
Voor 19 euro bij de kassa